

VAMMAISNEUVOSTON TALOUSARVIOESITYKSET VUODELLE 2022

Vammaisneuvosto esittää, että seuraavat asiat nostetaan kehittämisen kohteeksi ja niille varataan rahaa vuoden 2022 talousarvioon.

Palvelut

1. Kuljetuspalvelujen pakkoyhdistelystä tulee luopua

Vammaisten kuljetuspalveluja järjestävää Kulkukeskusta ei ole saatu toimimaan palvelulupausten mukaisesti. Esimerkiksi puheluihin ei vastata, sovellus ei toimi ja taksia ei saa. Korona on rajoittanut vammaisten henkilöiden liikkumista ja näin myös kuljetuspalveluja on käytetty vähemmän. Toimimaton palvelu tuottaa jo itsessään ns. säästöjä, mutta ei saavuta perimmäistä tavoitettaan, joka on vammaisten yhdenvertainen liikkuminen.

Säästöjä tulee hakea kehittämällä palvelua ja kannustamalla käyttäjiä itse yhdistelemään kuljetuksia. Koronapandemian aikana ei yhdistelyjä voi suosia.

Esityksemme: Pakkoyhdistelyistä luovutaan.

Hyvinvoinnin ja terveyden toimiala vastaa:

Sosiaalihuoltolain ja vammaispalvelulain mukaiset kuljetukset täydentävät joukkoliikennettä ja mahdollistavat omatoimisen liikkumisen niille, joille nykyiset joukkoliikennetkaisuut eivät ole riittäviä. Kuljetuspalvelut ovat siis yksi tapa järjestää esteetön joukkoliikenne. Palvelun järjestäminen matkoja yhdistelemällä (samassa autossa matkustaa vähintään 2 asiakasta) maksaa laskennallisesti 65 prosenttia vähemmän kuin pelkkä matkojen ketjutus (sama auto tekee ensin yhden matkan yhden asiakkaan kanssa ja heti perään toisen matkan toisen asiakkaan kanssa). Palvelun järjestäminen vakiotaksilla maksaa laskennallisesti 295 prosenttia enemmän kuin yhdistelty matka.

Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman seurannassa on asetettu tavoitteeksi, että vuoteen 2025 mennessä VPL- ja SHL-kuljetuksista 28 prosenttia on yhdistelty. Yhdistely ei saa kohtuuttomasti pidentää matka-aikaa tai matkan pituutta. Koronatilanteesta johtuen matkojen yhdistelyn valmistelua ei ole vielä aloitettu.

Kulkukeskuksen puhelinpalvelussa on ollut selkeitä ongelmia. Tämä on näkynyt muun muassa pitkinä odotusaikoina. Espoon kaupunki on määritellyt kuljetuspalvelulle palvelutason, jonka mukaan Kulkukeskuksen asiakaspalvelu vastaa puheluihin keskimäärin alle 60 sekunnissa. Tällä hetkellä tämä ei toteudu, vaan keskimääräinen vastausaika on 1,25 minuuttia. Osa asiakkaista on joutunut odottamaan vastausta huomattavasti pidempäänkin. Kaupunki on puuttunut asiaan ja palveluntuottaja korjaa ongelmaa muun muassa resursseja lisäämällä. Kulkukeskuksen toiminnasta on valmistunut auditointiraportti, jonka esittämiä toimenpiteitä aletaan toteuttaa välittömästi.

2. Digipalvelujen ulkopuolelle jäävien palvelut

Palvelujen digitalisaatio etenee vauhdikkaasti ja helpottaa monien kuntalaisten asiointia. Monien vammaisten ja pitkäaikaissairaiden tilanteet ovat kuitenkin monimutkaisia ja vaativat henkilökohtaista palvelua. Tilanteiden monimutkaisuuden lisäksi näillä henkilöillä on usein myös heikko taloudellinen tilanne, osaamispuutteita, merkittäviä toimintarajoitteita tai kaikkia näitä yhdessä, mikä rajoittaa mahdollisuuksia hyödyntää digipalveluja. Tarvitaan selkeitä toimintatapoja, joilla myös heidän asiansa hoidetaan tehokkaasti ja

kokonaisvaltaisesti. Julkiset palvelut on tarkoitettu kaikille.

Ehdotamme:

Kehitetään tehokkaat henkilökohtaisen palvelun prosessit heille, jotka eivät voi käyttää digipalveluja.

Hyvinvoinnin ja terveyden toimiala vastaa:

Espoossa pidämme tärkeänä, että jokainen osaa asioida kaupungin palveluissa myös sähköisesti ja tarvittaessa ilman omia laitteita. Jos asiointi sähköisissä palveluissa ei vielä suju, voi asiointiin saada apua, niin sanottua digitukea. Espoon kaupunki kehittää yhdessä Vantaan kaupungin kanssa monipaikkaista digitukea, jota olisi tarjolla verkossa, puhelimesta ja kasvokkain. Monipaikkaisuus tarkoittaa, että tukea on tarjolla paitsi verkossa, myös puhelimesta ja kasvokkain. Kesällä 2021 espoolaisille ja vantaalaisille suunnattiin kysely, jossa kartoitettiin kuntalaisten digitaitoja, digituen tarpeita, sähköisten palveluiden käyttöä ja digituen tunnettuutta. Espoon ja Vantaan yhteinen monipaikkaisen digituen hanke saa rahoitusta valtiovarainministeriöltä.

Laurea Ammattikorkeakoulun ja Espoon kaupungin aikuisten sosiaalipalveluiden yhteishankkeena käynnistyy 1.9.2021 DigiOn -digionnea kaikille ESR-rahoitteinen hanke. Hankkeessa kehitetään digikaverikonseptiin perustuvaa vapaaehtoisten vertaistoimintaa ja matalan kynnyksen digitukea maahanmuuttajien ja heikot digitaidot omaavien henkilöiden tarpeisiin. Hankkeen kohderyhmänä ovat vapaaehtoiset vertaistukijat, joiden digitaaliset ja työelämän taidot kehittyvät vertaistoiminnan kautta. Kohderyhminä ovat muun muassa järjestöjen henkilöstö ja sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset, joiden digituen osaamista kehitetään valmennuksen ja koulutuksen keinoin jatkuvan oppimisen viitekehyksessä. Vanhusten palveluissa seniorineuvonta Nestorista saa aina henkilökohtaista palvelua.

3. Tiedottaminen

Vammaisneuvosto on jo useita vuosia nostanut esiin kuntalaisten tiedonsaannin ongelmat. Tiedottaminen ei tavoita kaikkia kuntalaisia ja osa ei saa tietoa edes omiin palveluihinsa liittyvistä muutoksista. Tiedottamista tulee kehittää toimivammaksi ja paremmin kaikkia kuntalaisia palvelevaksi.

Ehdotamme

- tiedottaminen tulee suunnitella käyttäjäryhmittäin
- tiedottaminen tulee toteuttaa monikanavaisesti netissä, paperilla jne.

Hyvinvoinnin ja terveyden toimiala vastaa:

Kaupungin viestintä on monikanavaista. Espoo.fi verkkosivusto uudistui 1.9.2021. Painettuina lehtinä ilmestyvät säännöllisesti mm. Espoo-lehti, Espoo liikkuu, Elinvoimaa ikääntyville ja Hyvinvointia vammaisille espoolaisille, kulttuuritalojen ohjelmistot. Yksiköillä on omia painettuja esitteitä ja oppaita. Kaupungilla on diginäyttöjä, joilla kerrotaan ajankohtaisista asioista. Kaupungin palvelut ovat tarjolla puhelimitse tai kasvokkain niille, jotka eivät voi käyttää sähköisiä palveluja. Kaupunki tiedottaa myös henkilökohtaisesti kirjeellä kuntalaisia monista heitä koskevista muutoksista.

Espoon vammaispalvelut tiedottaa asiakkaitaan pääsääntöisesti verkkosivuillaan. Vammaispalvelut on 2018 avannut Facebook-sivun, jonka päivitykset tavoittavat satoja kiinnostuneita. Asiakkaita tiedotetaan suoraan heitä ja heidän palvelujaan koskevista muutoksista paperisella kirjeellä tai sähköpostitse. Kirjeitä toimitetaan aina kohdennetusti niille asiakkaille, joita muutos koskee, ei kaikille vammaispalvelujen asiakkaille.

Vammaispalvelut on julkaissut oppaita (2019 omaishoitajille ja asumisen opas), jotka ovat luettavissa vammaispalvelujen verkkosivuilta. Oppaita jaetaan tulosteena asiakkaille asioinnin yhteydessä ja ne ovat myös noudettavissa toimistoltamme. Vammaispalvelut on tiedottanut palveluistaan myös Länsiväylän välissä jaettavalla liitteellä 2018 ja 2019. Vammaispalvelujen paperista opasta on valmisteilla.

Sosiaali- ja terveystoimi kehittää yleisneuvontaa yhteisesti, jotta asiakkaat saisivat kattavammin tietoa eri palveluista riippumatta siitä, ovatko he osanneet soittaa oikeaan paikkaan. Vammaispalvelut pyrkii lisäämään ohjausta ja neuvontaa myös Espoon eri alueille palvelukeskuksiin ja kirjastoihin.

4. Asumispalvelut

Vammaisten asumispalvelujen tarjontaa tulee lisätä, jotta käyttäjillä on mahdollisuus valita tarvettaan vastaava asumispaikka. Ongelmia aiheuttaa erityisesti, että tarjolla ei ole riittäviä palveluja ja riittävän kokoisia, ryhmäasumisessakin vähintään 25 m² tarjoavia asumispalveluja lähellä käyttäjän sosiaalista ympäristöä.

Ehdotamme: Asumispalvelujen monipuolista tarjontaa lisätään.

Hyvinvoinnin ja terveyden toimiala vastaa:

Vammaispalvelujen Asumisen ohjelma (2016–2025) on tarkoitettu suuntaviivaksi ja toimenpideohjelmaksi, joka edistää espoolaisten vammaisten kuntalaisten oikeutta asuntoon ja asumisen tueksi tarvittaviin yksilöllisiin palveluihin. Asumisen ohjelman tarkoituksena on kehittää vammaisten asumisen palvelujen ja prosessien laatua ja kustannustehokkuutta. Tämä tarkoittaa laadukasta palvelutarpeen arviointia, tarkoituksenmukaisia palveluja ja monipuolista palveluvalikoimaa. Espoon kaupunki on käynnistänyt asumisen palveluista laajan selvityksen yhteistyössä KPMG:n kanssa. Selvityksen on tarkoitus valmistua loppuvuonna 2021. Vammaispalvelut kartoittaa jatkuvasti myös uusia mahdollisuuksia asumispalveluihin yhdessä ostopalvelukumppaneiden kanssa.

5. Henkilökohtainen apu

Korona-aikana avustajien saanti on heikentynyt kaikissa toteutumistavoissa. Riittävät avustajatunnit tulee turvata, koska käyttäjät eivät selviä ilman palvelua.

Ehdotamme:

- tukea avustajien rekrytointiin työnantajamallissa
- palveluntuottajien määrän kasvattamista palvelusetelimallissa esimerkiksi kilpailukykyisellä hinnoittelulla.
- ostopalvelujen lisäämistä sijais- ja muiden ongelmallisten tilanteiden varalle

Hyvinvoinnin ja terveyden toimiala vastaa:

Vammaispalvelun sosiaaliohjaajat antavat neuvontaa ja ohjausta myös avustajien rekrytointiin. Henkilökohtaisen avun palvelusetelin arvoa on esitetty korotettavaksi 1.10.2021 alkaen. Palvelujen valvontaresurssin lisääminen mahdollistaa myös henkilökohtaisen avun ostopalvelun ja palvelusetelin seurannan kehittämisen uudella tavalla. Valvontaa on suunniteltu tehostettavan palvelusetelin sääntökirjan päivittämisen myötä. Palvelusetelin asiakasohje tullaan päivittämään, jotta asiakkailta on laajempi tietämys oikeuksistaan palvelussa. Palvelusetelituottajia on tällä hetkellä yli 60. Määrä on kasvanut voimakkaasti vuosittain (12 tuottajaa vuonna 2016).

6. Koronavaurioiden korjaaminen

Korona-aikana erityisesti vammaisten ja pitkäaikaissairaiden elämää rajoitettiin monin tavoin.

Harrastukset ja liikkuminen jäivät tauolle – fyysinen ja henkinen kunto joutuivat koville. Vaurioiden korjaaminen edellyttää vammaisille ja pitkäaikaissairaille kaupungin järjestämiä liikuntapalveluja sekä esteettömiä ulkoliikuntapaikkoja ja ulkoliikuntavälineitä. Lisäksi tarvitaan vammaisten hyvinvointia ja jaksamista tukevia keskusteluryhmiä.

Ehdotamme:

- Hyvinvointia tukevia keskusteluryhmiä
- Terveysturvallisia liikuntaryhmiä vammautuneille.
- Vammaisiin ja pitkäaikaissairaisiin kohdistuneiden koronavaikutusten selvittämistä.
- Liikuntapaikkojen avoinnaoloajoista kohdennettuja aikoja koronan riskiryhmäläisille. Esim uimahalleihin 1 h / vrk riskiryhmäaika koko hallissa.
- Kokoontumistilojen avaamista sairaus- ja vammaisjärjestötoimintaan ensimmäisenä.
- Vertaistuki on saatava pikaisesti käyntiin.
- Ulkoliikunnan järjestämistä koronan riskiryhmäläisille samalla lailla kuin nyt vanhuspuolella. Kaikki viisi suuraluetta ja kaksi kaupunkikeskusta (Kalajärvi ja Kauklahti) huomioitava.

Hyvinvoinnin ja terveyden toimiala vastaa:

Erilaiset vammais- ja pitkäaikaissairaiden järjestöt järjestävät lukuisia keskusteluryhmiä ja vertaistukea eri teemojen ympärille. Sosiaali- ja terveystoimi tukee järjestöjen toimintaa mm. kohde- ja järjestöavustuksilla.

Vanhusten palveluissa periaatteena on ollut tarjota mahdollisimman normaalit palvelut huomioiden kulloisenkin koronatautilanteen ja rajoitukset. Rajoituksista johtuen palvelukeskuksia on jouduttu pitämään suljettuna. Syksyllä 2021 palvelukeskuksia päästään kuitenkin avaamaan asteittain, mutta edelleen on varmistuttava toiminnan turvallisuudesta. Palvelukeskusten toimintojen avaamisessa on huomioitu sekä fyysistä että psyykkistä toimintakykyä edistävän toiminnan mahdollistaminen.

7. Esteettömyys

Esteettömyysohjelma annettiin päättyä v.2020, ilman selkeää suunnitelmaa jatkotoimista. Tavoitteellista esteettömyystyötä tarvitaan kuitenkin edelleen, koska esteettömyys ei toteudu ilman selkeää ohjausta ja valvontaa. On myös taloudellisesti kannattavaa, että tuetaan niin toimintarajoitteisten kuin vanhusten yhdenvertaisia mahdollisuuksia toimia aktiivisina kuntalaisina.

Ehdotamme:

- Espoo Tarinaan selkeät kirjaukset esteettömyystavoitteista ja toimialoille selkeät tehtävät ja mittarit tavoitteiden seuraamiseksi ja saavuttamiseksi.
- Käynnistetään tavoitteellinen esteettömyyden toimintatapauudistus kaikilla toimialoilla.
- Esteettömyys on huomioitava jokaisessa päätöksessä yhdenvertaisuuden takaamiseksi.
- Otetaan käyttöön negatiivinen tulospalkkio, jos toteutus ei ole esteetön. Suunnittelu-, kilpailutus- ja rakentamisketju sisältää liian monta ilman vastuuta olevaa aluetta ja lopputulos on liian usein esteellinen.
- Joka toimialalle esteettömyys- ja saavutettavuuskoulutusta
- Vuokratilojen ja ostopalveluiden soveltuvuus kaikille on taattava lainsäädännön mukaisesti (esimerkkinä esteellinen saapuminen Ison Omenan terveysesemalle ja ostopalvelu-terveysasemalle).

Hyvinvoinnin ja terveyden toimiala vastaa:

Kaupunkiympäristön toimialan (KYT) puolella esteettömyystyölle on määritelty tavoitteet valtuustokauden tavoitteissa (TARGETOR-korteissa). Esteettömyystyölle on myös budjetoitu rahoitusta, esim. kiireellisiin korjauksiin sekä talvikunnossapitoon. Yksilöllistä mukautusta KYT:in

puolella ei juuri tehdä, koska KYT:in vastuulla oleva rakennettu ympäristö tehdään lakisääteisen veloitteen mukaisesti (rakennusmääräykset) esteettömiksi. Jo aiemmin kesällä julkaistussa raportissa mm. vammaisasiamies on todennut, että fyysisen ympäristön esteettömyyden sijaan haasteena on toiminnallinen esteettömyys.

Vammaisneuvoston toiminta

Vammaisneuvoston toiminnan turvaamiseen tulee varata riittävät resurssit.

Esitys 20 000 euroa

Perustelut:

Vammaisneuvoston perustoimintaa ovat kokoukset ja vammaisneuvoston järjestämät tilaisuudet sekä niihin liittyvät tarjoilut, tulkkaukset, avustajat ja tiedotus. Perustoimintaa ovat myös vammaisneuvoston päätöksellä tapahtuva osallistuminen koulutuksiin ja seminaareihin sekä toimintasuunnitelmassa esitetyt tapahtumat ja toiminnot.

Oletettavaa on, että vuonna 2022 tapahtumat ja tilaisuudet, joihin vammaisneuvoston jäsenten on tärkeää osallistua, voidaan järjestää paikan päällä tai hybridinä, joten määrärahan varaaminen niihin on perustelua.

Vammaisneuvoston toiminnan mahdollistamiseksi, tulee selkeyttää määrärahojen käyttöön liittyvät prosessit, jotta Vammaisneuvoston toimintaan osoitetut määrärahat saadaan käyttöön.

Erityisesti tulee huomioida seuraavat osallisuutta tukevat korvaukset:

Vammaisneuvoston jäsenille tulee maksaa kulukorvaukset ja kokouspalkkiot kokouksista, joissa sen jäsenet edustavat vammaisneuvostoa (vammaisneuvoston tekemällä päätöksellä). Korvauksista ja palkkioista tulee sopia nimityksen yhteydessä. Edustajalle ei tule aiheutua kustannuksia tai henkilökohtaisten palvelujen (tulkki, kuljetus tai avustaja) käyttöä ilman korvaavia palveluja.

Vammaisneuvoston toiminta poikkeaa lautakunnista siinä, että kaikki valmistelutyö tehdään järjestöedustajien voimin. Kattava osallisuus edellyttää työryhmien vetäjiltä merkittävää työmäärää, ja valmistelutyöhön osallistuvat vammaiset henkilöt käyttävät esim. myönnettyjä kuljetuspalvelumatkojaan vammaisneuvostotyöhön.

Työryhmien puheenjohtajille tulee maksaa kulukorvaukset ja kokouspalkkiot vammaisneuvoston työryhmien kokouksista. Vammaisneuvoston työryhmien jäsenille tulee maksaa kulukorvaukset osallistumisesta työryhmien kokouksiin ja esteettömyyskatselmuksiin. Tämä ei ole toteutunut vuonna 2021. Vammaisneuvosto pitää erittäin tärkeänä, että työryhmätyöskentelystä ei aiheudu kuluja osallistujille.

Vammaisneuvoston tiedotustoimintaan esitetään varattavaksi tarvittavat resurssit:

Vammaisneuvosto esittää, että sen tiedottamista tuetaan kaupungin henkilöresurssilla ja muilla menettelyillä.

Hyvinvoinnin ja terveyden toimiala vastaa:

Hyvinvoinnin ja terveyden toimialan esikunta on varannut vuoden 2021 talousarvioon 12 000 euroa vammaisneuvoston toimintaan. Vuoden 2019 tilinpäätöksessä vammaisneuvoston menot olivat 5 372 euroa ja 3 272 euroa vuonna 2020.

Toimialan esikunta on esittänyt vuoden 2022 talousarvioon 12 000 euroa vammaisneuvoston toimintaan. Kaupunginhallitus maksaa vammaisneuvoston matkakorvaukset sekä kokouspalkkiot.

Espoolaisten vammais- ja pitkäaikaissairausjärjestöjen järjestöavustukset

On erittäin tärkeää, että espoolaisten vammais- ja pitkäaikaissairausjärjestöjen toimintaa tuetaan ja toimintamahdollisuudet turvataan varaamalla avustuksiin riittävä rahoitus. Järjestöt tukevat jäsenistön hyvinvointia ja jaksamista monin vertaistuen keinoin. Korona on lisännyt monien vammaisten henkilöiden yksinäisyyttä ja tuen tarvetta. Koronan vuoksi järjestöt ovat joutuneet etsimään uusia keinoja jäsenistönsä hyvinvoinnin tukemiseen. Kaupunki on myös korostanut järjestöjen asemaa kaupungin kumppaneina, joten on tärkeää tukea toimintaa myös riittävin avustuksin.

Esitys 220 000 euroa Sairaus- ja vammaisjärjestöille

Sosiaali- ja terveyslautakunta avustaa v. 2021 sosiaalipalvelujen ja kansanterveystyön järjestöjä ja veteraanien kuntoutusta yhteensä 470 000 eurolla. Sairaus- ja vammaisjärjestöjen osuus siitä on 205 790,00 euroa.

Perustelut:

Espoossa toimii n. 60 vammais- ja pitkäaikaissairausjärjestöä. Vammaisneuvosto esittää määrärahaa, jonka ko. järjestöt ovat hakeneet ja katsoneet toiminnalleen tarpeelliseksi. Tämä määräraha tulee kohdentaa näille järjestöille, minkä lisäksi järjestöavustuksia jaetaan eläkeläisjärjestöille ja muille järjestöille.

Pitkäaikaissairaiden ja vammaisten järjestöt tuottavat toimintaa, joka tukee heikossa yhteiskunnallisessa asemassa olevien ihmisten voimavaroja sekä antavat tarpeellista neuvontaa ja mielenvirkistystä. Vertaistuki ja osallisuus aiheuttavat usein mm. suuria matkakuluja toteuttajilleen. Esimerkiksi liikuntarajoitteisille vertaistukihenkilöille taksikuluja.

Osa yhdistysten jäsenistä on digitalisaation myötä jääneet tiedonsaannin ulkopuolelle. Yhdistykset voivat avustuksen turvin tiedottaa jäsenistöään paperitiedotteilla, mikä tukee myös Espoon kaupungin tiedottamista. Kaupunki voisikin nykyistä enemmän hyödyntää myös yhdistyksiä tiedotuskanavana.

Korona on lisännyt digitaalisen osaamisen tarvetta niin jäsenistöllä kuin järjestäjillä. On tarvittu uusia tapoja tavoittaa jäseniä.

Hyvinvoinnin ja terveyden toimiala vastaa:

Hyvinvoinnin ja terveyden toimiala on varannut vuodelle 2022 järjestöavustustoimintaan 470 000 euroa. Aiempina vuosina on myönnetty erillistä veteraanien kuntoutusavustusta 40 000 euroa, joka vuodesta 2022 yhdistetään järjestöavustusten summaan, mutta käytetään edelleen veteraanien kuntoutukseen. Potilas- ja vammaisjärjestöt ovat tehneet tärkeää työtä niin koronapandemian aikana kuin sitä ennenkin tarjotessaan vertaistukea ja edistäessään pitkäaikaissairaiden ja vammaisten hyvinvointia. Järjestöavustuksia myönnetään vuosittain noin 120:lle järjestölle, joista osa on vammais- ja pitkäaikaissairausjärjestöjä. Eri järjestöryhmille ei ole korvamerkittyjä summia (lukuun ottamatta edellä mainittua veteraanien kuntoutusavustusta), vaan myönnettäviä avustuksia arvioidaan hakemusten perusteella. Vammaisjärjestöjen erityistarpeet tullaan jatkossakin huomioimaan käytössä olevan määrärahan puitteissa.

Näkövammaisten tiedonsaanti

Yhteiskunnan tuottamien palvelujen käyttö ja yhteiskunnalliseen toimintaan osallistuminen edellyttää riittävää tiedonsaantia. Espoolaisten näkövammaisten tiedonsaanti voidaan toteuttaa vain kaupungin tarkoitukseen myöntämän tuen turvin.

Internet-sivuille tuotettavan materiaalin tulee olla tallennettuna sellaisiksi, että lukeminen on mahdollista käytettävissä olevilla lukuohjelmilla. Lisäksi sähköisten palvelujen tulee olla

myös näkövammaisille käytettävissä tai niille tulee olla toimiva rinnakkaispalvelu.

Perustelut:

Yhteiskunnan tuottamien palvelujen käyttö ja yhteiskunnalliseen toimintaan osallistuminen edellyttää riittävää tiedonsaantia.

Espoolaisten näkövammaisten tiedonsaanti voidaan toteuttaa vain kaupungin tarkoitukseen myöntämän tuen turvin.

Näkövammaisten tiedonsaannista Espoossa on vastannut Espoon Seudun Näkövammaiset ry, jonka säännöllisen tiedotustoiminnan piirissä on noin 310 espoolaista näkövammaista. Väestön ikääntymisen myötä heikentyneestä näöstä kärsii yhä useampi ikääntyvä henkilö. Näön heikentyessä lukeminen vaikeutuu ja painetussa muodossa tuotetun tiedon hyödyntäminen estyy.

Internet-sivuille laitettavien materiaalien tulee olla tallennettuna sellaisiksi, että lukeminen on mahdollista käytettävissä olevilla lukuohjelmilla. Tekninen kehitys on johtanut siihen, että käytössä on jatkuvasti uusia versioita ohjelmista, jolloin myös lukuohjelmista tarvitaan jatkuvasti uusia versioita ja jopa tehokkaampia laitteita, aiheuttaen näin näkövammaisille suuria kuluja.

Hyvinvoinnin ja terveyden toimiala vastaa:

Sosiaali- ja terveystalokunta on tukenut näkövammaisten tiedonsaantia myöntämällä järjestöavustusta Espoon Seudun Näkövammaiset ry:lle mm. luku- ja kirjoituspalveluihin 19 000 euroa vuodelle 2021.

Julkishallinnon toimijana Espoon kaupunki noudattaa saavutettavuusvaatimuksia. Espoon verkkosivujen saavutettavuudesta on myönnetty saavutettavuus huomioitu -leima, joka myönnetään verkkosivuille, joissa on huomioitu erilaisten käyttäjäryhmien tarpeita. Verkkosivujen ja erilaisten aineistojen kehittämistoimia ja parannuksia tehdään jatkuvasti.

Verkkosivujen sisältöä voi lukea ruudunlukuohjelmilla.

Kuulovammaisten ja viittomakielisten tiedonsaanti

Viittomakielistä tiedottamista ajankohtaisista asioista ja palveluista kaupungin internet-sivuille tulee lisätä. Myös Espoon Viittomakieliset ry:n omaa tiedottamista viittomakielellä tulee tukea.

Puhelinpalveluille tulee saada rinnakkaisjärjestelmiä, niin että palvelut ovat saavutettavia myös puhevammaisille ja viittomakielisille henkilöille. Takaisinsoittojärjestelmän tekstiviestipalvelu tulee laajentaa kaikkiin takaisinsoittojärjestelmää käyttävien toimintoihin.

Perustelut:

Viittomakieli on kuurojen äidinkieli, jonka asema on tunnustettu myös perustuslaissa vähemmistökielenä. Viittomakieltä käyttävien kielellisiä oikeuksia turvaamaan on hyväksytty keväällä 2015 viittomakielilaki.

Pääkaupunkiseudun kaupungit tiedottavat viittomakielellä palveluistaan verkkosivustolla www.helsinginseutu.fi/viittomakieli. Viittomakielisten henkilöiden on kuitenkin tärkeä saada tietoa myös oman kotikaupunkinsa ajankohtaisista asioista. Yhdenvertainen tiedonsaantioikeus tulee toteutua myös Espoossa.

Puhelinpalveluihin perustuvilla järjestelmillä tulee luoda rinnakkaispalveluja, jotka mahdollistavat palvelujen saavutettavuuden myös viittomakielisille ja puhevammaisille henkilöille. Kaikkiin takaisinsoittojärjestelmällä toteutettaviin ajanvarauksiin on liitettävä mahdollisuus varata aika tekstiviestillä.

Hyvinvoinnin ja terveyden toimiala vastaa:

Pääkaupunkiseudun viittomakieliset palvelut kokoaa yhteen helsinginseutu.fi/viittomakieli -sivusto.

Viittomamateriaali on toteutettu kaupungin budjetin sallimassa laajuudessa.

Puhelinpalveluissa on tekstiviestipalvelu kuulovammaisille.

Vammaisneuvoston puolesta

Pirkko Kuusela
Vammaisneuvoston puheenjohtaja

Jakelu: Espoon kaupunki, kaikki toimialat
Valtuusto, valtuustoryhmät

Tiedoksi: Vammaisneuvosto